

Eilandverhalen en andere parabels

Hylke Woldendorp

Hylke Woldendorp is na een rijk en roerig leven in Australië in Amsterdam neergestreken, teneinde zijn levensindrukken in fabels en parabels uit te drukken. Na zijn eerste boek, *Zij ontdekten tot hun verbazing wat ze al wisten*, 22 fabels die zich in een bos met dieren voltrekken, nu het vervolg.

Op Het Eiland zijn het deze keer geen dieren, maar mensen die tot hun verbazing ontdekken wat ze al weten. In het openingsverhaal trekken een mismoedige Nar en een uitermate verbaasd Skelet een eindje samen op. Zo passeren er meer archetypen de revue.

‘Ik denk niet dat het wat uitmaakt hoe je het noemt. Het gaat erom dat je ontdekt dat je meer bent dan alleen je lichaam. Je bent ook bewustzijn,’ zei de Doodgraver.

‘En dat gaat door?’ vroeg de Zwerver.

‘Dat weet ik natuurlijk niet zeker, maar ik denk het,’ zei de Doodgraver. ‘Je weet het pas zeker als je doodgaat, vermoed ik.’

‘Ik vind niets, dat zei ik al,’ antwoordde de Dood. ‘Ik zie alleen waar mensen hun energie op richten en dat is meestal niet op bewust worden.’

‘Dat ben ik met je eens, daarom heb ik me hier teruggetrokken,’ zei de Kluizenaar. ‘Maar toch twijfel ik nu...’

‘Dat is goed,’ grijnsde de Dood.

Verbaasd leunde de Kluizenaar naar voren. ‘Is twijfel goed? Hoe dan?’

‘Twijfel maakt je weer open voor wat er is,’ legde de Dood uit. ‘Je laat je vaste overtuigingen vallen waardoor je weer ziet wat er is.’

De bundel besluit met een bijzondere exegese hoe Sinterklaas en Zwarte Piet ontdekken dat ze broers zijn en waarom ze samen de wereld bereizen om cadeautjes uit te delen.

ISBN 978-90-72475-75-6

Uitgeverij Magister

Boekencoöperatie

NUR 303 (Verhalenbundels)

*Eilandverhalen
en andere parabels*

Hylke Woldendorp

Uitgeverij Magister

Hylke Woldendorp, *Eilandverhalen en andere parabels*

Copyright © 2020 Hylke Woldendorp & Boekencoöperatie Nederland U.A.
voor deze uitgave

Omslagontwerp: Hylke Woldendorp

Tekeningen omslag en in de tekst: Ceridwyn Woldendorp-Williams

Opmaak: Ewout Storm van Leeuwen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

boekcoop@gmail.com

www.boekencooperatie.nl en www.boekenroute.nl (webwinkel)

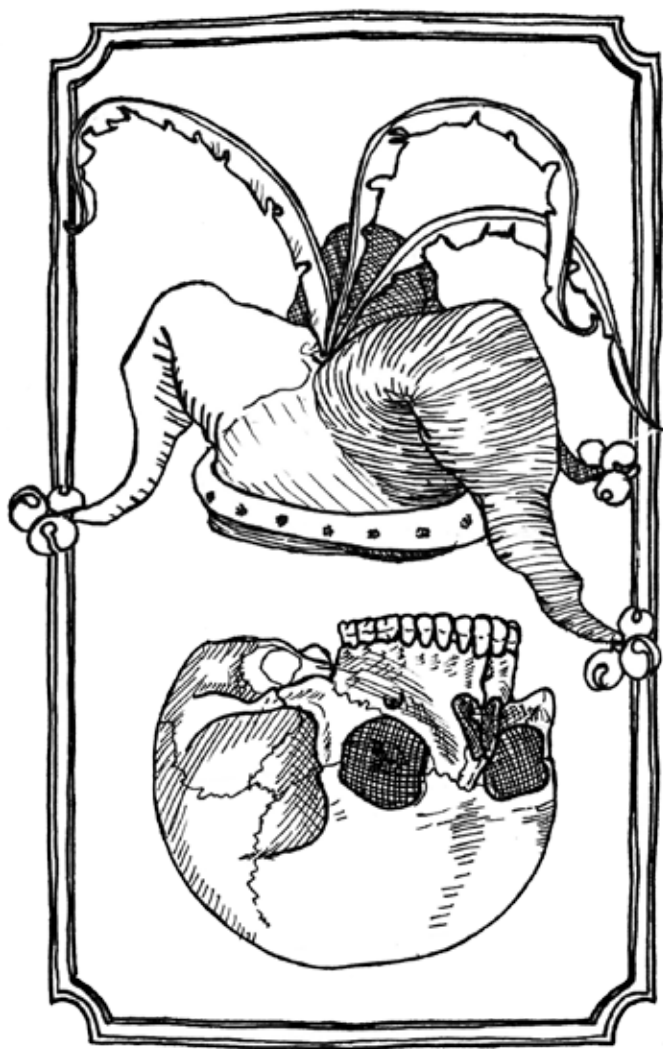
NUR 303 (Verhalenbundels)

ISBN 978.90.72475.75.6 (papieren uitgave)

ISBN 978.90.72475.76.3 (e-boek)

Inhoud

De Nar en het Skelet	7
Het Tehuis voor Verlichte Geesten	32
De Weg: De Denker en de Marskramer	39
De Vuurtorenwachter	57
De Clown en de Priester	63
De Uitkijktoren	77
De Doodgraver en de Zwerver	83
De Dood en de Onzichtbare	91
De Molenaar en de Wever	97
Het Gat	107
De Kluizenaar en de Dood	113
De Geest	125
De Kaartenmaker	131
De Grenswachter	143
De Vuilnisman	151
De Droom van de Visser	159
De Veerman	169
De Onderstroom	173
Het verhaal van de echte Zwarte Piet	179

De Nar en het Skelet

De koffieplant groeide midden op een heuvelachtig veld, begrensd door bossen. Het was een gewone koffieplant, die meestal niet opviel tussen de andere struiken. Maar nu stak hij met zijn rode bessen nogal fel af tegen het grijsgroen van de struiken om hem heen. Om niet te zeggen, hij knalde eruit.

Toch had hij net zo goed onzichtbaar kunnen zijn voor de Nar, die een eindje verderop diep in gedachten over de weg liep. De weg liep over de lengte van het eiland. Hij kruiste op een open plek, midden in een groot bos, met de andere weg, die over de breedte liep. Maar die kruising had de Nar nog niet bereikt.

Hij dacht na over iets wat een Denker hem een tijdje geleden had gezegd. 'Kan je eigenlijk wel vrij kiezen?' had die gezegd.

'Ik kan toch kiezen waar ik loop en wat ik eet?' had de Nar geantwoord. 'Ik kies toch wat ik doe?'

'Dat denk je. Maar je kunt alleen kiezen zoals jij bent, niet anders. Dus is wat je kiest beperkt door wie je bent. En door waar je bent, natuurlijk. Je kunt bijvoorbeeld niet kiezen om door die boom heen te lopen.'

De Nar knikte. Alles was begrensd. Daar was niet aan te ontkomen. Maar binnen die grenzen had hij besloten om over deze weg te lopen.

Hij liet de koffieplant die hij niet gezien had achter zich en dook met de weg het bos weer in. Ook hier werd zijn vrije keuze beperkt door het bos en de weg. Hij kon natuurlijk kiezen om de weg te verlaten en het bos in te gaan, maar hij had sterk het gevoel dat hij dan

zou verdwalen en dat wilde hij niet. Hij wilde juist naar het andere einde van het eiland. Zijn keuze werd hier dus ingeperkt door de angst te verdwalen. Er zat niets anders op dan de weg te volgen en te zien waar die uit kwam. Nee, veel keuzevrijheid had hij bij nader inzien niet.

Hij had gehoord dat er herbergen langs de weg te vinden waren. Hij hoopte maar dat hij er een zou bereiken voor de nacht viel. Maar dat gebeurde niet. Het werd snel erg donker toen de zon was ondergegaan. De Nar zocht langs de weg een plekje om te liggen. Onder een grote boom vond hij een beschutte plek, waar hij zich in zijn mantel rolde en probeerde te slapen.

Midden in de nacht werd hij wakker. Er hoestte iemand nogal nadrukkelijk op de weg. Hij gluurde onder de takken van de boom door. Op de weg stond een Skelet in het maanlicht te hoesten.

Wat vreemd, dacht de Nar, hij heeft geen longen meer en toch staat hij te hoesten. Hij zag het even aan en besloot naar het Skelet toe te gaan. In een flits ging de vraag door hem heen of dit ook vrije keuze was of niet.

‘Waarom sta je hier te hoesten?’

Het Skelet keek hem met holle ogen aan. Hij vond het blijkbaar niet vreemd dat de Nar zomaar uit het bos op de weg verscheen.

‘Ik probeer het gewoon uit. Ik probeer eigenlijk alle geluiden uit die ik vroeger kon maken.’

‘En waarom doe je dat dan?’ vroeg de Nar.

‘Ik ben net wakker geworden.’ Het Skelet wees het bos achter zich in. ‘Ik moet nog even wennen.’

‘Wennen?’

‘Ja, zoals je ziet ben ik al een tijdje dood.’ Hij wees op zijn witte geraamte. ‘Maar opeens werd ik wakker. Net of ik leef, maar dan anders.’

De Nar knikte. Er gebeurden wel vaker onverklaarbare dingen op het eiland, dus helemaal verbaasde het hem niet.

‘Maar hoe kwam je dan uit je graf?’

‘Ik lag niet in een graf. Ik lag in het bos. Verkeerde paddenstoel gegeten. Dat doe ik dus ook nooit meer,’ grijnsde hij.

Daarin had hij als Skelet weinig keus, dacht de Nar.

‘En wat doe jij hier in het bos?’ vroeg het Skelet hem.

‘Ik ben op weg naar het andere einde van het eiland. Ik had even genoeg van het ene einde.’

‘Kan gebeuren. Ik was ook op weg naar het andere einde, toen ik die paddenstoel at. Toen kwam daar ook een einde aan.’

‘Misschien kunnen we samen reizen,’ stelde de Nar voor. ‘Als je tenminste nog steeds naar het andere einde wilt.’

Het Skelet haalde zijn schouders op. ‘Mij best. Het ene einde of het andere, dat maakt niet zoveel meer uit nu.’

‘Kan het je werkelijk niets schelen waar je heengaat?’ vroeg de Nar verbaasd.

Het Skelet dacht even na. ‘Ja, nee, ik weet het niet,’ zei hij toen. ‘Nu ik er weer ben, ben ik er wel, maar anders dan vroeger. Ik heb niet meer het gevoel dat ik wat mis.’

‘Wat bedoel je?’

‘Nou, vroeger had ik vaak het gevoel dat ik wat belangrijks zou missen als ik iets niet deed of ergens niet naar toe ging. Dat gevoel heb ik nu niet meer. Het maakt niet zoveel meer uit, zo voelt het nu.’

De Nar knikte. Als je dood was geweest maakte wat er in het leven gebeurde blijkbaar niet zoveel meer uit. Kiezen zelf ook niet meer, bedacht hij.

‘Ik weet niet hoe het met jou is, maar ik moet nog wel slapen,’ zei hij. ‘Ik heb een plekje onder een boom gevonden.’

Het Skelet volgde hem en ging met zijn rug tegen de boom zitten,

terwijl de Nar zijn best deed om te gaan slapen, wat eerst niet zo erg lukte maar tenslotte wel, omdat het Skelet ophield met geluiden uit te proberen.

‘Wat heb jij gedaan toen ik sliep?’ vroeg de Nar de volgende morgen nieuwsgierig.

‘Ik heb wat zitten denken over hoe het is om hier weer terug te zijn.’

‘En?’

‘Ik ben er nog niet uit. Wat moet ik hier eigenlijk?’

‘Dat weet ik ook niet. Er gebeuren wel vaker dingen die ik niet kan verklaren.’

Het Skelet knikte. ‘Ik voel wel een soort nieuwsgierigheid naar wat er komt, ook al raakt het me niet echt meer.’

‘Nou, dan gaan we toch zien wat er gebeurt?’

‘Waarom had jij eigenlijk genoeg van waar je was?’ vroeg het Skelet toen ze een stuk gelopen hadden.

‘Ik had het gevoel dat ik vast zat. Als Nar moet je altijd maar vrolijk zijn, daar kreeg ik genoeg van,’ antwoordde de Nar somber. ‘Ik hoop dat het anders is aan het andere einde.’

‘Vind je vrolijk zijn dan niet leuk?’ vroeg het Skelet verbaasd.

‘Niet als het moet. Ik had geen keus, het moest gewoon altijd.’

‘Ah, een sombere Nar...,’ zei het Skelet voor zich heen.

De Nar keek hem met opgetrokken wenkbrauwen aan.

‘Ik bedoel, het is weer eens iets anders, een niet-vrolijke Nar. Dat verwacht je toch niet?’

‘Dat vonden de anderen ook,’ zei de Nar mat en wuifde in de richting waar ze vandaan kwamen. ‘Ik kreeg steeds ruzie en het verdient ook een stuk minder.’

‘Kan ik me wel voorstellen. Het leven is vaak somber genoeg van

zichzelf. Dan wil je wel eens opgevrolijkt worden.'

'Ja, dat lukte op het laatst niet meer zo,' gaf de Nar toe. 'Misschien moet ik een ander vak kiezen.'

'Wat zou je willen doen?'

De Nar haalde zijn schouders op. '...Denker misschien... Ik denk nogal veel na moet je weten.'

'Maar je ziet eruit als een Nar. Dat is misschien verwarrend.'

De Nar dacht even na. 'Andere kleren?'

Het Skelet schudde nee. 'Dat helpt maar een beetje. Je gezicht is nu eenmaal van een Nar.'

De Nar zuchtte. 'Daar kan ik niet veel aan veranderen.'

'Misschien kun je Nar-zijn weer leuk gaan vinden?' stelde het Skelet voor. 'Dan ben je van het probleem af.'

'Hoe zou ik dat kunnen doen, dan?' vroeg de Nar weinig enthousiast. 'Als Nar heb je toch geen keus? Je moet vrolijk doen, of je wilt of niet, dat is nou juist het probleem!'

'Waarom is dat een probleem?'

'Omdat ik wil kiezen en dat kan niet!'

'Waarom wil je zo graag kunnen kiezen? Het is toch veel rustiger als je niet hoeft te kiezen?'

'Maar kiezen is toch waar het om gaat in het leven?' zei de Nar wanhopig. 'Anders kom je toch nergens?'

'Denk je? Ik had toch ook geen keuze en toch ben ik er weer. Eigenlijk heb je nooit echt kunnen kiezen. Je wordt geboren, dat kies je niet. En dan beginnen de regeltjes, die kies je ook niet.'

'Je lijkt die Denker wel. Die zei ook zoiets voordat ik wegging.'

'Echt veel valt er in het leven niet te kiezen, dat heb ik wel geleerd. Het blijft rommelen in de marge.'

'Was jij vroeger soms ook een Denker?' vroeg de Nar. 'Je praat wel zo.'

Het Skelet grinnikte. 'Ja, wel zoiets. Ik was Raadgever. Maar ik ben ermee gestopt omdat niemand echt wilde luisteren.'

'Ben je toen gaan zwerven?'

Het Skelet knikte en grinnikte weer. 'Ik luisterde zelf ook niet naar mijn raad. Vandaar die paddenstoel.'

De Nar schoot in de lach en schudde zijn hoofd. 'Grappig, een Raadgever die niet naar zijn eigen raad luistert.'

'Daar lopen we dan, een sombere Nar en een Raadgever die zijn eigen raad in de wind slaat!' lachte het Skelet.

'Ja, wat een toeval,' grinnikte de Nar, die ondanks alles toch iets vrolijker werd.

'Denk je?'

'Wat?'

'Dat het toeval is.'

'Wat kan het anders zijn?' vroeg de Nar. 'Het is toeval of het is opzet, iets anders is er niet.'

'Hm,' bromde het Skelet. 'Het kan bepaald zijn. Dat is ook een soort opzet.'

'Door wie dan?' vroeg de Nar die er niet aan wilde.

'Dat weet ik niet. Misschien komen we er nog achter als we verdergaan,' opperde het Skelet.

De Nar schudde zijn hoofd. 'Voor mij is het toeval.'

'Bestaat toeval eigenlijk wel?'

De Nar keek hem verbaasd aan. 'Natuurlijk bestaat het! Of denk je dat het opzet is als ik struikel, of per ongeluk iets omstoot of uit mijn handen laat vallen?'

'Dat noem je alleen toeval omdat je er anders geen verklaring voor hebt. Het zou best kunnen dat alles bepaald is, omdat alles met elkaar samenhangt. Dan is alles een gevolg van iets en niet per ongeluk of toevallig. Ook als je struikelt.'

De Nar dacht even na. 'Dat bedoelde die Denker ook, dat alles bepaald is door wie je bent en waar je bent. Maar dat is toch vreselijk? Dat je er geen invloed op hebt? Dat alles gebeurt omdat het zo moet gebeuren en niet anders, wat je er zelf ook van vindt?'

Het Skelet knikte. 'Zo voelt het misschien wel. En hoe belangrijker je jezelf vindt hoe vreselijker het voelt. Maar als je eenmaal dood bent geweest valt het wel mee, hoor,' lachte hij.

De Nar schudde geïrriteerd zijn hoofd. 'Maar ik ben niet dood en nu heb ik het gevoel dat ik er invloed op wil hebben!'

'Dat had ik vroeger ook. Ik wilde echt van alles. En ik dacht dat me dat ergens zou brengen. Maar ik zie nu dat het uiteindelijk niets uitmaakt wat je doet.'

'Niets uitmaakt? Wat bedoel je?' vroeg de Nar verbaasd.

'Kijk maar naar mij. Ik ging dood. Iedereen gaat dood. Wat maakt het dan uit wat je doet?'

'Alles natuurlijk!' riep de Nar uit. 'Je wilt je leven toch niet zomaar voorbij laten gaan?'

'Het gaat altijd zomaar voorbij,' zei het Skelet onbekommerd. 'Wat je ook doet.'

'Maar je wilt toch iets bereiken in je leven?' vroeg de Nar verbijs-terd.

'Waarom zou ik?' zei het Skelet luchtigjes. 'Ik weet toch dat het allemaal voorbij gaat, wat je ook probeert te bereiken.'

De Nar keek hem aan. Hij begreep dat niet. 'Als iedereen dat dacht dan zou er nooit iets veranderen in het leven. Dan bleef alles hetzelfde!'

Het Skelet knikte bedachtzaam. 'Misschien zou dat helemaal nog niet zo gek zijn. Misschien zou iedereen een stuk tevredener zijn.'

'Hoe kom je daarbij? Waar zou je dan tevreden over kunnen zijn?'

'Ik heb gemerkt dat hoe meer je wilt bereiken, hoe ontevredener je

wordt. Het is nooit genoeg. Je wilt altijd meer, altijd beter.'

'Maar dat is toch goed?' riep de Nar uit. 'Dan gaat alles vooruit! Anders staat alles stil!'

'Ja, misschien is wat meer stilstaan helemaal niet verkeerd,' zei het Skelet. 'Al dat vooruitgaan maakt ook niet echt gelukkiger, dat zie je toch? Je blijft je geluk steeds voor je uit schuiven. Als je al iets bereikt wil je steeds meer. Je bent nooit tevreden.'

De Nar moest toegeven dat dat vaak klopte. Als je wat bereikt had was je even blij met het resultaat, maar dat verdween al weer gauw, dan wilde je meer van hetzelfde, of iets nieuws. Hij zuchtte.

'Maar je wilt je toch ontwikkelen in het leven? Je wilt toch leren? Dat gaat ook steeds verder.'

'Voor een deel,' knikte het Skelet. 'Maar ook met leren is het hetzelfde. Je wilt steeds meer kennis. Waarom? Een keer moet je toch ophouden met kennis verzamelen?'

'Vind je dan dat we maar dom moeten blijven?'

'Nee, dom niet. Maar kijk eens om je heen, hoeveel geluk heeft al die kennis je gebracht? Blijer ben je er niet van geworden!'

Ook dat moest de Nar toegeven. Meer kennis betekende niet perse meer geluk. Hij had zelfs het idee gekregen dat mensen die eenvoudiger leefden gelukkiger waren dan mensen die steeds meer wilden weten of hebben of ervaren.

'Je kunt toch niet eindeloos doorgaan met meer van alles willen. Er komt vanzelf een eind aan,' grinnikte het Skelet en tikte tegen zijn ribben.

'Maar wat stel jij dan voor? Hoe zouden we dan moeten leven?'

'Moeten, weet ik niet,' zei het Skelet na even nadenken. 'Ik zie het zelf ook nu pas anders. Ik denk dat je misschien wat gelukkiger bent als je niet achter van alles aanloopt. Vroeger was ik ook steeds met de toekomst bezig, maar die kwam nooit. Misschien is het dan beter

om meer met het nu bezig te zijn.'

'Nu? Maar ik ben nu toch ook met de toekomst bezig? Ik wil naar het andere einde!'

'Ja, maar als je alleen maar bezig bent met hoe het daar kan zijn, weet je niet hoe het nu, hier is. En nu, hier, is waar je bent.'

'Maar ik wil helemaal niet nu hier zijn!' zei de Nar koppig. 'Ik wil nu iets anders!'

Het Skelet keek hem met een schuin hoofd grijnzend aan. 'En als het tegenvalt aan het andere einde? Dan was je nu niet hier en dan niet daar!'

De Nar fronste zijn voorhoofd. 'Dan ga ik wat anders bedenken,' zei hij na een tijdje.

'Weer in de toekomst?'

De Nar haalde zijn schouders op.

'Maar dan ben je er eigenlijk nooit,' zei het Skelet. 'Je zit de hele tijd met je hoofd in het verleden, dat je niet meer wilt, of in de toekomst, waarvan je hoopt dat het beter wordt. Je beleeft niet wat er nu is.'

'Dat zei ik toch al, ik vind er nu niets aan,' bromde de Nar, maar hij merkte wel dat het een mooie dag was. Een mooie dag voor een boswandeling, ging het door hem heen. Hij haalde diep adem. Het Skelet had ergens wel gelijk. Je was er altijd, nu, hier. Niet in het verleden of in de toekomst. Misschien moest je er eerst een keer voor doodgaan om dat goed te zien, dacht hij.

Ze liepen een tijd lang zwijgend verder. Vogels zongen in de bomen en zo nu en dan schoot er een wild beest weg als ze langsliepen.

'Ben jij ergens bang voor?' vroeg de Nar, die het niet zo op wilde beesten begrepen had.

Het Skelet schudde nee. 'Nu niet meer. Wat kan me gebeuren?'

'Niet veel,' beaamde de Nar. 'Misschien kun je gesloopt worden?'

'Dat kan. Maar ik denk niet dat het erg veel zou uitmaken. Wat ik

voel is dat ik niet echt vast zit aan mijn skelet.'

'Zou je er ook zonder kunnen?' vroeg de Nar verbaasd.

'Ik denk het wel. Maar dit maakt het iets gemakkelijker.' Het Skelet klopte op zijn borstkas.

'Voor mij wel,' stemde de Nar in. 'Zonder je skelet zou ik je niet zien. Dan zou ik nu tegen de lucht praten.'

'En jij? Ben jij ergens bang voor?'

'Ik wel. Ik ben nog niet dood geweest. Ik ben voor veel dingen bang.'

'Zoals?' vroeg het Skelet benieuwd.

De Nar keek even snel om zich heen. 'Wilde dieren. En struikrovers. En honger lijden of ziek worden. Of voor pijn, want die dingen doen pijn!'

Het Skelet knikte. 'Doodgaan ook.'

'Als het geen pijn deed zou het minder erg zijn. Dan was het hooguit vervelend.'

'Vervelend?' vroeg het Skelet verbaasd.

'Ja, omdat je tegengehouden wordt in wat je aan het doen bent. Als dat ook nog pijn doet heb je dubbel pech.'

'En soms is het definitief!' zei het Skelet grinnikend. 'Als je opgegeten wordt, of doodgeslagen door rovers. Of een verkeerde padenstoel eet.'

De Nar huiverde. 'Ja, dan is het definitief en houdt alles op, hoeveel je nog zou willen doen in je leven.'

'Ben je dan meer bang voor de dood of voor de pijn?'

'Pijn kan overgaan, hoe erg het ook is...,' zei de Nar peinzend. 'Doodgaan niet...Maar soms is de pijn zo erg dat je liever doodgaat.'

'Soms gaat doodgaan ook over,' zei het Skelet droog.

'Bij jou wel, ja. Jij bent teruggekomen. Maar dat geldt niet voor iedereen. De meesten komen niet terug.'

'Misschien gaan die ergens anders heen.'

‘Waar dan?’ vroeg de Nar sceptisch.

‘Ik herinner me dat ik ergens anders was, voordat ik hier weer wakker werd. Maar ik ben vergeten waar...’

‘Stel dat je ergens anders was toen je dood was, waarom was je dan eerst hier? Wat doen we hier als we daarna toch weer ergens anders naar toe gaan?’

Het Skelet knikte. ‘Als ik Denker was zou ik zeggen dat we hier eerst iets moeten doen om daar te kunnen komen...’

‘Denkers bedenken overal wel wat op,’ zei de Nar cynisch. ‘Maar wat heeft het voor zin als je zelf niet eens weet wat je hier komt doen?’

‘Erg logisch is het inderdaad niet,’ beaamde het Skelet. ‘Of het maakt niet uit wat je hier doet, zolang je maar een tijdje hier bent.’

De Nar schudde zijn hoofd. ‘Dat is ook niet erg logisch.’

‘Ik weet het. Ik kan even niets anders bedenken en ik ben er geweest. Misschien heeft het niets met logica te maken.’

‘Dat moet wel, dan,’ zuchtte de Nar. ‘Maar daarom ben ik dus bang voor de dood. Ik weet niet wat er daarna met me gebeurt. Als er al iets gebeurt.’

‘Er gebeurt wel iets, dat weet ik.’

‘Misschien ben jij een uitzondering. Misschien houdt dit ook weer op.’

‘Misschien moest jij ook eens zo’n paddenstoel eten, dan merk je het vanzelf,’ grijnsde het Skelet.

‘Nee, dank je, ik wacht wel tot het mijn tijd is,’ zei de Nar met een grimas.

‘Toch blijft het raar,’ zei hij even later, ‘je komt hier en dan wil je niet meer weg.’

‘Hebben is houden,’ grinnikte het Skelet.

‘Nee, onbekend maakt onbemind,’ verbeterde de Nar. ‘Dit weet je maar wat hierna komt niet.’

‘Dan is het toch niet zo raar wat je voelt?’

‘Het hele gegeven is raar omdat je het niet kunt begrijpen,’ bromde de Nar.

‘Ik begrijp de bedoeling ook niet echt. Ik weet alleen dat het leven hier ophoudt en dat er dan wat anders gebeurt. Met mij tenminste.’

‘Of niet. Dan is alles gewoon voorbij. Jij bent de uitzondering, anders liepen er wel meer Skeletten rond.’

‘Eigenlijk zijn we weer terug bij het begin. Ik weet niet waarom ik er weer ben.’

‘Misschien is er geen antwoord en is het gewoon toeval,’ zei de Nar triomfantelijk.

‘Dat zou je wel willen, hè?’ lachte het Skelet. ‘Maar ik denk dat toeval niet bestaat. Alles gebeurt zo omdat het niet anders kan dan zo gebeuren.’

‘Maar je kunt toch sturen?’ wierp de Nar tegen. ‘Als je ziet dat er iets van het dak valt kun je iemand aan de kant duwen zodat het niet op hem valt. Dan gebeurt er toch iets anders?’

‘Dat is de vraag. Jij deed iets omdat jij het zag en iets deed. Misschien kon er daarom helemaal niets anders gebeuren dan wat je deed,’ zei het Skelet filosofisch.

‘Maar door iemand opzij te duwen heb ik toch iets veranderd?’

‘Dat lijkt zo, maar je kon niet anders,’ zei het Skelet. ‘Je moest dat wel doen anders kon je niet met jezelf leven.’

De Nar realiseerde zich dat die Denker dat ook bedoelde, dat je niet anders kon doen dan zoals je was. In die zin gebeurde alles zoals het moest gebeuren. Hij schudde zijn hoofd. Als dat zo was maakte het niet uit wat je deed, je kon niet anders.

‘Maar als ik iets doe, verander ik toch wat er anders zou gebeuren?’

‘Misschien wel, misschien niet. Dat kun je niet weten. De vraag is wel of het er beter van wordt. Veel mensen proberen de wereld te

verbeteren, maar dat is nog niemand gelukt.’

‘Waarom niet? Het leven wordt toch steeds beter? Minder ziek, minder hongerig, minder ...’

‘Niet waar!’ brak het Skelet in. ‘Er zijn altijd tijden geweest dat het beter ging en tijden dat het weer slechter ging. Er is nooit iets echt veranderd. Soms is er oorlog, soms weer vrede, soms honger en ziekte, soms genoeg te eten en weer andere ziekten. Alles verandert misschien in de vorm, maar niet in wezen.’

‘Maar als iedereen zou zien dat het beter kan door anders te kiezen, dan wordt het toch beter?’

‘Maar dat is nog nooit gebeurd. Niet iedereen ziet hetzelfde en daarom wil niet iedereen hetzelfde. Wat jij de ene kant op duwt, duwt een ander weer de andere kant op.’

‘Dan verandert er dus nooit iets,’ zei de Nar ongelovig.

‘Dat zei ik al,’ zei het Skelet droog. ‘De vorm verandert, maar de inhoud niet. Het leven ziet er steeds anders uit, maar er gebeurt hetzelfde. Meestal wil iemand wat goed is voor hemzelf. Vaak botst dat met wat goed is voor een ander. En de sterkste wint dan. Dat is nooit anders geweest.’

‘Wilde daarom niemand naar je raad luisteren?’ vroeg de Nar spottend.

Het Skelet schoot in de lach. ‘Waarschijnlijk wel. Ik gaf meestal de raad om maar niets te doen.’

‘En waarom was dat?’

‘Vaak kost het een hoop energie om iets te doen en meestal wordt het er niet echt beter van.’

‘Is dat jouw mening of denk je dat alleen maar?’ vroeg de Nar ironisch.

‘Allebei,’ lachte het Skelet. ‘Een beetje levenservaring zou je kunnen zeggen.’

‘Van toen je nog leefde,’ zei de Nar laconiek.

‘Ook van nu. Als je dood bent geweest geeft het een heel ander perspectief op het leven,’ grijnsde het Skelet.

‘Maar denk je echt dat het niet anders kan worden?’

‘Ik heb het nog nergens echt zien gebeuren.’

‘Misschien gebeurt het zo langzaam dat je het niet ziet.’ De Nar moest toegeven dat hij ook weinig terugzag van echte veranderingen in het leven.

Het Skelet knikte. ‘Ik denk dat het eigenlijk niet gaat om het verbeteren van de wereld. Als je al iets wilt veranderen kun je beter proberen jezelf te veranderen. Misschien heeft dat meer effect.’

‘Maar net zei je dat je niet anders kon zijn dan jezelf!’ zei de Nar.

‘Ja, dat zei ik, hè?’ beaamde het Skelet nadenkend. ‘Ik bedoel eigenlijk dat je niet totaal iemand anders kunt worden. Het gaat meer om een ander gezichtspunt.’

‘Hoe dan?’

‘Kijk naar jezelf. Je zei dat je steeds vaker ruzie kreeg toen je genoeg had van altijd maar vrolijk zijn. Je gezichtspunt veranderde en daarom ook wat er gebeurde.’

‘Wat je zaait zul je oogsten,’ knikte de Nar.

‘Precies!’

‘Als je dan wat anders zaait dan verandert je leven dus wel!’ riep de Nar uit.

‘Maar niet essentieel,’ zei het Skelet nuchter. ‘Je kunt hooguit proberen de scherpe kantjes eraf te halen.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Door te zien waar ze vandaan komen. Die scherpe kantjes bedoel ik. Die komen door hoe je bent. Iedereen heeft ze. Als je anders doet dan wat je impulsief wilt, veranderen ze.’

‘Wie goed doet goed ontmoet?’

‘Ja, hoewel je nooit weet of het goede dat je denkt te doen ook goede gevolgen heeft,’ grinnikte het Skelet. ‘Ik probeerde mijn honger te stillen met paddenstoelen. Dat was op zich goed, maar de gevolgen niet!’

‘Moet je daarom maar niets doen, dan?’

‘Vaak is dat wel beter. Meestal wil je iets doen uit reactie. Dat is nooit goed.’

‘Uit reactie? Is niet alles wat je doet in het leven een reactie op wat er gebeurt?’

‘Ja, maar het is vaak beter om eerst tot tien te tellen en niet impulsief te reageren. Lik op stuk geven lokt meteen weer een tegenreactie uit. Dat zijn die scherpe kantjes.’

De Nar knikte. Dat kende hij uit ervaring. Met humor kon hij soms een reactie ombuigen, maar niet altijd, waardoor hij de afgelopen tijd steeds meer klappen kreeg. Ook daarom had hij besloten om naar het andere einde te gaan.

‘Ik heb honger!’ zei hij plotseling en keek om zich heen.

Het Skelet lachte. ‘Ik kan je wel een paar paddenstoelen aanwijzen die je niet moet eten.’

‘Dank je,’ grijnsde de Nar. ‘Ik sla paddenstoelen maar even over.’

Hij vond een tamme kastanje en verzamelde een paar handen vol die hij al lopend pelde en opat. Bij een beekje dat de weg kruiste dronk hij wat.

‘Dat is beter!’ zuchtte hij en veegde zijn mond af.

‘Blij dat ik daar vanaf ben. En van de gevolgen,’ grijnsde het Skelet toen de Nar achter een bosje verdween.

Een raaf in een boom keek intussen belangstellend naar het Skelet.

Het Skelet lachte spottend. ‘Niet veel te halen hier, hè?’

‘Vind je het leven niet erg kaal, zo als skelet?’ vroeg de Nar even later.

‘Ja en een stuk eenvoudiger. Ik hoef me niet druk meer te maken om te overleven.’

‘Maar mis je de volheid van het leven dan niet?’ vroeg de Nar door. ‘Bedoel je daarmee hoe je je voelt?’

‘Ja, een gevoel van voldaan zijn,’ zei de Nar over zijn buik wrijvend.

‘Dat heb je nu even. Maar straks is alles weer in zijn tegendeel veranderd. Dan heb je weer honger of ben je ziek.’

‘Misschien, maar na daarna weer niet. Na regen komt zonneschijn.’

‘En daarna weer regen,’ grijnsde het Skelet laconiek. ‘Het glas is half vol en dan weer half leeg. Dat geslingert tussen emoties mis ik niet, hoor.’

‘Maar emoties maken het leven toch de moeite waard?’

‘Dat zeg je alleen als het je voor de wind gaat. Als alles tegen zit praat je wel anders. Dan zijn die emoties veel minder de moeite waard.’

‘Dan bedoel ik dat de balans in je voordeel moet uitvallen.’

‘En wanneer heb je het gevoel dat iets voordelig voor je is?’ vroeg het Skelet.

‘Als het me genoeg geld oplevert, of vrienden, of als ik kan doen wat ik wil.’

‘En als dat nou eens niet goed is voor een ander? De een zijn voordeel is vaak de ander zijn nadeel.’

‘Maar dat gebeurt toch altijd?’ riep de Nar uit. ‘Soms heb je een voordeel, dan weer een nadeel. Als de balans over het algemeen maar positief is!’

‘Maar de balans kan toch niet voor iedereen positief zijn?’ merkte het Skelet op. ‘Er zijn winnaars omdat er ook verliezers zijn. En voor verliezers valt de balans niet positief uit.’

‘Dat is zo,’ beaamde de Nar. ‘Soms is het lot tegen je.’

‘Het lot?’

‘Ja, soms heb je geluk en soms heb je pech. Maar misschien is het ook je eigen verantwoordelijkheid. Dan koos je gewoon verkeerd.’

‘Het heeft niets met kiezen te maken. Ongelijkheid zit in het leven ingebakken. Daarom heb je winnaars en verliezers. De sterksten winnen altijd, de rest verliest.’

De Nar moest dat toegeven. De meerderheid verloor, daarom waren er ook meer armen dan rijken in de wereld. Had je werkelijk zo weinig invloed op het leven?

‘Maar als de meerderheid van verliezers nu eens in opstand komt tegen de minderheid van winnaars, dan zijn zij toch sterker?’

‘Ja, dan zijn zij even de sterkste. Maar wat er dan gebeurt is dat er in die groep van winnaars weer een groepje sterkeren opstaat die de macht grijpt. Dan begint alles weer van voren af aan,’ grijnsde het Skelet.

‘Dus de meerderheid verliest altijd, dan,’ riep de Nar ontstemd uit.

‘Ik denk van wel. Ik heb het nog nooit anders zien gebeuren,’ zei het Skelet schouderophalend.

‘Verbeterd er dan nooit iets in het leven?’ vroeg de Nar ten einde raad.

‘Dat hangt ervan af hoe je ernaar kijkt. Als je kijkt naar de buitenkant, naar dingen, dan verandert het voortdurend. Maar als je kijkt naar of je er gelukkiger van wordt, niet echt.’

De Nar vond het maar moeilijk om het idee los te laten dat hij nergens echt invloed op had. Hij had altijd het idee gehad dat hij het leven kon sturen, maar als het Skelet gelijk had was dat een illusie.

‘Maar waarom zou je je dan nog druk maken?’ vroeg de Nar vertwijfeld.

‘Precies!’ knikte het Skelet. ‘Ik denk dat je je tijd beter kunt besteden met waar je nu bent en van het leven te genieten, want voor je het weet is het voorbij.’

‘Geniet jij nu?’

Het Skelet zou zijn voorhoofd gefronst hebben als hij nog vel en spieren had. Maar nu dacht hij alleen even diep na.

‘Ik ben dat gevoel van genieten van vroeger kwijt. Dat hoort bij het lichaam, denk ik. Nu moet ik iets anders zoeken.’

‘Denk je dat je het aan het andere einde vindt?’

‘Nee, nu je het zegt, eigenlijk niet. Het is overal anders, maar toch hetzelfde.’

‘Ik geniet wel van dit gesprek,’ vervolgde hij. ‘Het is een hele tijd geleden dat ik zo met iemand sprak.’

‘Ja, als je dood bent heb je vast niet veel aanspraak,’ spotte de Nar.

‘Zeker als je ook nog ergens in een bos ligt,’ lachte het Skelet.

Het gesprek viel even stil terwijl ze verder liepen. De Nar dacht na over hoe vreemd de wereld in elkaar zat. Aan de ene kant lag alles vast en gebeurde alles omdat het niet anders kon dan zo gebeuren. Dat waren de wetmatigheden die onder alles wat er gebeurde lagen. Toch had hij zelf het gevoel, of in ieder geval de hoop dat er toeval bestond. Dat betekende dat er spontaan dingen konden veranderen, ondanks de wetmatigheden. Maar volgens het Skelet dacht je dat alleen maar omdat je niet alles kon overzien en verklaren.

‘Golven op de oceaan!’ zei het Skelet opeens, alsof hij wist wat de Nar dacht.

‘Wat bedoel je daarmee?’ vroeg de Nar, opgeschrikkend uit zijn gedachten.

‘Nou, jij denkt dat je wat kunt veranderen in het leven en ik denk van niet. Als je naar de golven kijkt verandert alles voortdurend. Maar dat is de oppervlakte. De oceaan zelf verandert er niet door.’

‘Dan is het maar goed dat ik niet alles kan overzien,’ mompelde de Nar. ‘Dan blijft er tenminste nog wat verrassing over in mijn leven.’

‘Je kunt ook een blinddoek voordoen, dan krijg je de ene verrassing na de andere,’ lachte het Skelet.

‘Jij hebt makkelijk praten,’ mopperde de Nar. ‘Jij bent al dood geweest.’

‘Dat is waar,’ knikte het Skelet toegeeflijk. ‘Als je eenmaal dood bent geweest zie je beter wat er in het leven aan de hand is.’

‘Maar dat neemt niet weg dat je er nog steeds van kunt genieten,’ voegde hij eraan toe.

‘Alleen van de leuke dingen, ja. Trouwens, is dat dan de zin van alles?’

‘Het helpt in elk geval om de scherpe kantjes te verzachten. Maar of dat de zin van alles is? Misschien is de zin wel dat je je ervan bewust wordt, dat het leven zo is en niet anders. Als je dat inziet dan ontdek je dat je deel bent van iets groters, waarin je maar een klein rolletje speelt.’

‘Zie je dit dan als een spelletje?’ vroeg de Nar verbaasd.

‘Ja, nu wel. Nu heb ik wat meer afstand. Het helpt om het niet meer zo serieus te nemen. Dat zou jij als Nar toch moeten waarderen?’

De Nar knikte. Hij had zijn hele leven de spot gedreven met mensen die zichzelf te serieus namen. Nu kreeg hij hetzelfde medicijn te slikken van het Skelet. Hij zuchtte. Dat was humor. Als je met humor naar het leven keek nam je het minder serieus.

‘Het leuke is, dat als je het als spelletje ziet, je je er niet meer zo druk om maakt,’ zei het Skelet. ‘Dat opent de deur om er meer van te genieten.’

‘Genieten, ja, dat zou wel prettig zijn. Alleen is de pijn soms te groot.’

‘Dat is het nadeel van een lijf. Dat doet vaak pijn. Maar toch helpt het om het niet te serieus te nemen.’

‘Mijn lijf is nu moe,’ zei de Nar en ging op een omgevallen boom zitten aan de kant van de weg.

Het Skelet ging naast hem zitten. 'Dat bedoel ik. Je lijf bepaalt wat er gebeurt. Als het goed gaat met je lijf gaat het goed met jou. Daar ben je eigenlijk de hele tijd mee bezig.'

'Vind je dat gek? Zonder lijf ben je toch dood? Behalve jij dan, hoewel ik me afvraag of je wel echt leeft...'

Het Skelet grinnikte. 'Dat vraag ik me ook af. Ik ben me bewust van alles, dat wel. Maar geen lijf, dus. Misschien is dat wel het belangrijkste van het leven, dat je bewustzijn hebt. Dat gaat verder dan alleen je lijf.'

'Als je bewustzijn zoveel belangrijker is, waarom hebben we dan ook nog een lijf?' vroeg de Nar zich af.

'Om je bewustzijn mee op te vangen,' zei het Skelet eigenwijs.

'Goed. Laten we aannemen dat het in het leven om bewustzijn gaat. Waar moet je je dan bewust van worden?'

'Misschien wel van het feit dat je een deel bent van iets veel groters. Net zoals het leven groter is dan jij bent is het bewustzijn groter dan wat jij ervan opvangt.'

'Wat is dat grotere dan?'

'Daar kan ik alleen maar naar raden, omdat ik het niet kan overzien.'

'Misschien kun je het voelen?'

'Ik voel niet meer zo als vroeger. Nu is het meer als een vermoeden, als een hint in de goede richting. Tenminste, ik ga ervan uit dat het de goede richting is!' lachte het Skelet.

'In welke richting gaat het?' vroeg de Nar door.

Het Skelet dacht na. 'Verbonden zijn,' zei hij toen. 'Thuiskomen. Op je plek zijn. Vroeger zou ik het liefde noemen. Nu heeft het een andere kleur. Het heeft eigenlijk niets meer met mij te maken. Het hele idee van mij is er niet meer.'

De Nar moest dat even verwerken.

‘Als “mij” niet meer bestaat hoe kan liefde dan nog bestaan? Dan wordt het toch onpersoonlijk?’

Het Skelet knikte opgewekt. ‘Onpersoonlijk, ja, dat is het! Het is niet meer van mij afhankelijk. Zoiets als het licht van de zon, het is er gewoon, of ik er in meega of niet.’

‘Hoe merk je dat dan?’

‘Eigenlijk alleen opletten op wat er is, zonder bijgedachten. Gewoon opmerken, zonder bedoeling.’

‘Zo eenvoudig?’

‘Ja, en zo ingewikkeld. Probeer het maar eens,’ lachte het Skelet.

De Nar probeerde het, maar steeds braken zijn gedachten in. Het ene moment was er de gedachte aan wat hij wilde bereiken, dan sloeg het om in waar hij bang voor was. Vervolgens bedacht hij strategieën om met die angst om te gaan, kortom, hij zat meteen in een stroom gedachten die hem links en rechts meetrokken. Van “gewoon zijn” was geen sprake. Hij gaf het op met een zucht.

‘Het lukt niet. Er zitten teveel bedoelingen in mijn hoofd.’

‘Dat herken ik van vroeger,’ knikte het Skelet. ‘Toen kon ik ook niet stilzitten, laat staan zonder bijgedachten. De meeste gedachten hadden met overleven of succes behalen te maken. Dat en de angst dat het zou mislukken. Nu doet dat er niet meer toe. Misschien helpt het als je inziet dat alles ophoudt. Dan wordt het niet zo belangrijk of je wat bereikt of niet.’

‘Hier zijn we al geweest,’ zei de Nar gemelijk.

‘Ja en we komen er steeds weer terug, omdat er geen ontkomen aan is. Je gaat dood. Als je dat accepteert kleurt je leven anders. Dan kun je meer genieten van wat er is, zonder dat de angst om het te verliezen alles overneemt.’

‘Maar verliezen doe je wel.’

‘Ja, “je” verdwijnt, daarom verlies je alles een keer,’ knikte het Skelet.

‘Maar misschien gaat er ook iets door?’

‘Eerst zien dan geloven,’ zei de Nar nors. Hij stond op. ‘Zullen we verder gaan?’

Het Skelet keek hem schuin aan. ‘Vind je het de moeite nog waard?’

De Nar trok zijn wenkbrauwen op. ‘Hoe bedoel je?’

‘Nou, als het daar hetzelfde is als hier, ook al ziet het er misschien anders uit...?’ meende het Skelet.

De Nar ging weer zitten en dacht na. Het was ook wat hij zich zelf al afvroeg. Wat als het daar aan het andere einde niet echt anders was? Hij moest toegeven dat het Skelet goede argumenten had. En uiteindelijk ging je dood en wat had je dan nog aan alles wat je bereikt had? Daarbij was het nog dagen lopen naar het andere einde.

Hij zuchtte. ‘Ik weet het niet meer. Misschien heb je gelijk, dan kan ik me de reis besparen...’

‘Blijf je dan ook Nar of ga je wat anders doen?’

‘Maakt het wat uit?’

‘Nee, niet echt, als je er zelf maar plezier in hebt,’

‘Dan blijf ik voorlopig maar gewoon Nar,’ zei de Nar na even nadenken. ‘Misschien kan ik nog wat mensen aan het lachen krijgen.’

‘Of jezelf!’ lachte het Skelet.

De Nar grijnsde. ‘Wie weet. Loop je nog een eindje mee terug?’

Nu hij besloten had terug te gaan en Nar te blijven viel het hem op eens op hoe mooi het bos eigenlijk was. Hij kon er nu van genieten, merkte hij. Ze kwamen langs de plek waar de Nar het Skelet voor het eerst had ontmoet. Het Skelet bleef staan en luisterde.

‘Ga je mee terug of blijf je hier?’ vroeg de Nar.

‘Ik denk dat het de bedoeling is dat ik hier blijf,’ zei het Skelet. ‘Het is net of er iets aan me trekt.’ Hij wees het bos in, waar hij vandaan gekomen was. ‘Ik ga maar even kijken wat er gaat gebeuren. Het ga

je goed, Nar!’

Het Skelet wandelde het bos in en verdween tussen de bomen. De Nar keek hem verbaasd na. Pas na een hele tijd werd het hem duidelijk dat het Skelet niet meer terug zou komen. Hij knikte en vervolgde zijn weg. Even later kwam hij langs het open stuk waar de koffieplant nog steeds in volle glorie rood stond te zijn. Nu zag de Nar hem wel en genoot even van het schouwspel. Toen liep hij weer door en probeerde niet teveel te denken maar te beleven wat er was. Misschien had het Skelet het bij het rechte eind, dacht hij, nu leef je, niet morgen of gisteren. En het maakte inderdaad niet veel uit of je dacht dat je wat moest bereiken in het leven, als je maar genoot van wat je deed.

Hij liep verder, terug naar het ene einde.

